

Riigi Teataja

Ilmub 12 korda aastas.

Toimetuse ja talituse: Loompea lo-
sis (pahemas tiivas, alumisel
korral). Kontor on avatud kella
1/9—1/2. Sealsamas lehe telli-
miste vastuvõtmine. Kõnetraat:
toimetus 445, kontor 232.

Tellimise hind: 100 numbrit —
1000 mkr., 50 numbrit — 500 mkr.,
25 numbrit — 250 mkr., ükjil-
number 10 mkr.

Tellimisi võetakse vastu mitte
vähem kui 25 numbrit peale.

Kuulutuste ja teadaannete hind:
Kohutakuulutused, juuruse peale
maatamata 100 marka; kaotatud
isikutunnistuste kuulutused 50
marka; muud kuulutused iga m/m-
rida 8 marka.

Nr. 27.

Reedel, 26. märtsil 1926 a.

Nr. 27.

I.

Sisu: Nr. 24. Põllumajandusliku ehituslaenu seadus.

Nr. 25. Cesti maapanga põhikiri.

II.

Cesti-Läti vahelisel piiriäärjel maaribal asuwate teede ühise tarvitamise kohta käiwa kokkuleppe juures
olewa teedenimestiku täiendamise kinnitamine. — Lisaprotokoll.

Määrus loomarohtude valmistuse ja müügi kohta.

Määrus raudteejaamade nimestiku muutmise kohta.

III.

Nimetused, ümberpaigutused, ametist wabastused.

I.

Nr. 24. Riigikogu poolt 17. märtsil
1926. a. wastuwõetud

Põllumajandusliku ehituslaenu seadus.

§ 1. Kuni Cesti maapanga operatsioonide
alustamiseni antakse põllupidajatele laenuks põl-
lumajanduses tarvilikkude hoonete ehitamiseks
1924. a. rahaministeeriumi eraforralises eelarwes
põllupidajatele eluforterite ehituslaenuks määra-
tud krediidist.

§ 2. Cesti maapanga operatsioonide alusta-
misel on laenuaajad kohustatud astuma samme
laenu saamiseks Cesti maapangast ja laenu mää-
ramisel rahaministeeriumilt saadud summad ta-
gasi maksma rahas või Cesti maapanga pantleh-
tedes, nominaal hinna järele.

Märkus. Laenu mitteraamisel Cesti
maapangast jääwad laenuaajale rahaminis-
teeriumilt saadud summad laenuks 15 aasta
peale 4% aastas, mille juures laenu tasu-
mine jünneb ühejugukses osades künne
aasta jookkul, algades laenu wõtmise küen-
dast aastast.

§ 3. Wabariigi Walttjusel on õigus anda
määrusi laenude wäljaandmise korra, tingimuste
ja kindlustuste kohta.

Mgkirjale alla kirjutanud

Riigikogu abiesimees M. Suhkam.

Wisekretäär S. Piiskar.

Nr. 25. Riigikogu poolt 12. märtsil
1926. a. wastuwõetud

Cesti maapanga põhikiri.

I. Üldised määrused.

§ 1. Cesti maapanga ülesandeks on põlluma-
janduse edendamiseks pikaajalise laenu andmine
põllumajanduslikkude finniswarade pantimisel.

§ 2. Panga tegevus ulatub üle terve waba-
riigi, wälja arwatud linnade ja alevite piirkon-
nas asuwad maa-alad.

§ 3. Pank allub Wabariigi Walttjusele raha-
ministri kaudu.

§ 4. Pangal on oma pitser wabariigi wapiga
keskel ja wiimast ümbritsewa panga nimetusega.

§ 5. Pangale esitatud palved ja kõik ta tegevuse puutuv kirjavahetus on vabad tempelmaksust.

II. Panga kapitaal, fulud, kontroll ja aruandmine.

§ 6. Panga kapitaal koosneb:

- 1) 200 miljoni marga suurusest põhikapitaalist, milleks 100 miljonit marka panga tegevuse algusel määratakse riigisummadest, kuna 100 miljonit marka kogutakse käesoleva põhikirja § 115. ettenähtud korras;
- 2) tagavarakapitaalist, mis moodustatakse panga ja ta riiklikkude põllumajanduslikkude laenude ja ostuõlgede osakonna puhaskasust.

§ 7. Panga põhikapitaal tegutses kõigis panga talitustes ja sellest kaetakse kõik kahjud, mida katta ei suudeta tagavarakapitaalist.

Märkus. Pangal on õigus mahutada kunni 50% põhikapitaalist tema poolt antud pantkirjadesse rahaministri ja põllutöömistri poolt määratud piirides.

§ 8. Tagavarakapitaal on määratud pantkirjade protsentide ja kustutamise kindlustuseks ja tarvilikkude fulude katteks, kui ei jätku selleks määratud sissetulevatest summadest. Tagavarakapitaal kogutakse ja täiendatakse kulutamise korral vähemalt liikvelolevate pantkirjade pooleaasta-protsentide ja kustutuse kogusummani, kuid igatahes mitte vähem kui 75 miljoni margani.

§ 9. Kui tagavarakapitaal pole kasvanud eelmises paragrahvis tähendatud määrani, kantakse panga puhaskasu, millest maha arvatakse ametnikkudele maksetaw lisatänu, tagavarakapitaali arvele. On see määr saavutatud, võib rahaministri ettepanekul Wabariigi Valitsuse otsusega riigi tuludeks arvata pool puhaskasu wabast ülejäägist, kuna teine pool üle kantakse tagavarakapitaali arvele.

§ 10. Laenu operatsioonideks annab välja pank tarwidust mööda pantkirju kuldkroonides, mille üksikute seeriade väljaandmise tingimused ja kustutamise korra igakord kindlaks määrab Wabariigi Valitsus rahaministri ettepanekul.

Märkus. Väljaantud pantkirjad on nimeta. Soowikorral võib neid muuta ka nimelisteks.

§ 11. Panga pantkirju võetakse vastu kõigi riigiasutustega tehtud lepingute ja riigiasutustele antud kohustuste kindlustamiseks. Pantkirjadesse võib mahutada ka waestelaste, hoolekande ja omawalitajate ajutuste ning feltide kapitaale.

§ 12. Liikvelolevate panga pantkirjade aasta-protsendid ja kustutus kofku ei tohi suurem olla laenuajaajatel aasta jooksul võetavate tähtajaliste maksude üldsummast. Sellele wastawalt määratakse liikvelolevate pantkirjade kogusumma ülemäär.

§ 13. Panga pantkirjad antakse välja üksikute seeriatena. Nende seeriade loojimist toimetatakse faks korda aastas, filmas pidades, et iga liikvelolevate seeria kustutataks sama aja jooksul, mille peale wastawad laenu antud.

§ 14. Pangal on pantkirjade realiseerimine lubatud ainult laenuajaajate arvel.

§ 15. Pantkirjade kapitaal ja protsendid on kindlustatud pangale panditud finniswaradega, kui ka kõigi riigi päralt olevate warandustega.

§ 16. Panga administratsiooni ja operatsiooni fulud kaetakse panga tuludest. Panga eelarwe seab kofku panga juhatus ja esitab ühes panga nõukogu arwamisega rahaministri kaudu Wabariigi Valitsusele finnitamiseks. Samal wiisil arutatakse ja finnitatakse ka lisakrediidid, mida võimalik polnud ette näha eelarwe kofkuseadmise ajal.

§ 17. Suhatuje poolt kofkuseatud ja nõukogu poolt läbiwaadatud panga aastaaruame esitatakse rahaministri kaudu Wabariigi Valitsusele finnitamiseks ja Riigikogule riigi eelarwe lisana teadmiseks. Samal ajal esitatakse aruanne riigikontrolööri rewideerimiseks, kes teatab oma otjuse aruande kohta Wabariigi Valitsusele hiljemalt ühe kuu jooksul.

§ 18. Panga perioodilised bilansid ja aastaaruande kuulutab välja panga juhatus üldiseks teadmiseks rahaministri poolt kofkuleppel riigikontrolööri finnitatud wormis.

§ 19. Riigikontrolööril on õigus toimetada panga kassa ja muude wärtuste aegajalist rewideerimist. Rewideerimise wiisi ja korra määrab riigikontrolöör kofkuleppel rahaministriga.

§ 20. Panga arwepidamise ja aruandmise korra finnitab rahaminister kofkuleppel riigikontrolööri.

III. Panga operatsioonid.

A. Üldmäärused.

§ 21. Pank toimetab järgmisi operatsioone:

- 1) annab iseseiswaid majapidamisi moodustavate põllumajanduslikkude finniswarade kindlustusel laenufid kunni 40% panga hindamisest, ilma et laenu otstarwe laenuwõtja poolt näidataks ja
- 2) laenufid samasugusel kindlustusel elumajade ja teiste majapidamises tarwilikkude hoonete ehitamiseks, samuti maaparandustööde ja muude panditawa maa-ala wärtuse tõstmiseks panga poolt. tarwilikkude tunnustatud tööde läbiwiimiseks. Riisugused laenuid antakse ehituste ja tööde peale ettenähtud tegelikkudele fuludele wastawal määral, kuid erandita mitte üle 60% finniswara hinnatud wärtusest. Kui sarnased laenuid määratakse maaomanikkudele, kellele juba laenu antud käesolewa paragrahwi p. 1. põhjal, siis ei tohi lisa ja esi-

mehe laenu kogusumma ulatuda üle 60% finniskwara hinnatud wäärtusest. Põllumajanduslikult tarvilikkude ehituste ja tööde nimestik, milleks tähendatud laenusid antakse, määratakse juhtnöörides, mis panga nõukogu läbi waatab ja rahaminister kinnitab kokkuleppel põllutöoministriga.

Märkus. Maaomanikkudele ja riigimaade põliste tarvitajatele, kes juba saanud põllumajanduslikke laenusid põllutöoministeeriumilt või panga riiklikkude põllumajanduslikkude laenude ja ostuwõlgade osakonnalt, võib laenusid anda käesolewa põhikirja § 21. p. 2. korras ka tähendatud laenude tasumiseks.

§ 22. Laenud, mille otstarwe tähendamata, antakse ainult neile maaomanikkudele, kelle finniskwarad wõlgadega koormamata, või kes oma nõusolekut amaldawad finniskwara koormawate wõlgade tasumiseks määratud laenust, või kui laenuaja erawõlausaldajad annawad eesõiguse panga laenule.

§ 23. Majapidamise rajamiseks ja täiendamiseks määratud laenud antakse maaomanikkudele, riigimaade põliste tarvitajatele ja teistele Balti eradiguse §§ 1324.—1334. ja §§ 4131.—4154. alusel põliste maakasutajatele.

§ 24. Pangale jääb õigus käesolewa põhikirja § 21. p. 2. tähendatud laenusid anda kas terwelt või osakaupa, sedamööda, kuidas antud summad määratud otstarbele wastawalt ära kulutatud.

§ 25. „Riigimaade põliseks tarvitamiseks ja omanduseks andmise seaduse“ alusel maad omandanud isikule, jenni kui ta ülaltähendatud seaduse § 17. korras esimese pandiõigusena kinnistatud wõlgadest vähemalt 60% pole tasunud, ja põlisele tarvitajale antakse laenu jellel määratl, kuidas ta teinud või teeb kulusid finniskwara wäärtuse tõstmiseks (§ 21. p. 2).

§ 26. Finniskwarade pantimisel antakse panga laenule eesõigus samade finniskwarade peal lasuwate riigi kasuks kinnistatud wõlgade ees. Põline tarvitaja ja kasutaja võib pantida waldamisel olewat finniskwara ainult igakordjel sellekohasel maaomaniku loal.

§ 27. Laenud antakse panga pantkirjadena nende nimewäärtuses ja mitte vähem kui 200 kuldrooni juures.

§ 28. Kui majanduslikkudele oludele või rahaturu seisukorrale wastawalt tarwidus peaks tekima laenuoperatsioon ajutiselt katkestada või käsitada ainult üht käesolewa põhikirja § 21. punkti või lubada laenusid ainult üffituteks § 21. p. 2. nimetatud otstarweteks või lõpuks wähen-dada § 21. ettenähtud üllemäärasid, siis otsustab küsimuse rahaministri ettepaneful Wabariigi Walitsus.

B. Laenuandmise kord ja tingimused.

§ 29. Laenuandmisel wõetakse aluseks panga poolt toimetatud erihindamine või kadastri klassifikatsioon andmed. „Riigimaade põliseks tarvitamiseks ja omanduseks andmise seaduse“ alusel kasutatawate finniskwarade juhtes võib pank wõtta aluseks põllutöoministeeriumi hindamisandmeid.

§ 30. Panditud maa-ala peal asuwad wabrikud, tehased, kaewandused ja kalatööstused ei kuulu hindamisele. Raswaw mets wõetakse arwesse hindamisel ainult siis, kui seda kasutatakse metsaraiumise plaani järgi ning laenuaja kohustub wastawalt sellele plaanile talitama.

§ 31. Hindamisel arwessewõetud hooned tulewad tule wastu kinnitada kunni laenu lõpuliku tasumiseni vähemalt panga poolt laenu lubamisel määratud summas. Kui laenuaja ei esita hiljemalt wiisteist päewa enne kinnitustähtaja lõppu pangale kinnituse uuendamise dokumendi, kinnitab pank hooned laenuaja arwel, kes kohustatud on tasuma selleks kulutatud summa hiljemalt lähemaks laenu maksutähtjaks. Wastasel korral määrab pank panditud finniskwara müügile enampakumise teel.

§ 32. Panga nõukogu poolt heakskiidetud hindamise määrused kinnitawad rahaminister ja põllutöominister.

§ 33. Kohtadel, kus tegutsewad kinnistusjaoskonnad, lisawad fuurde laenukoowijad laenu saamiseks esitatud palwele:

- 1) wäljawõtte kinnistusjaoskonna registrist;
- 2) pandikspafutawa maa kaardi või määratud korras õigekstunnustatud ärafirja kaardist, ja
- 3) kohaliku wallawalitjuse tunnistuse andmetega, kui palju wõetakse pandikspafutawa maa pealt riigi ja omawalitjuse maksusid ning kas nende maksude arwel on wõlgu.

§ 34. Kohtadel, kus kinnistusjaoskonnad fiske seadmata, esitawad laenukoowijad peale eelmise paragrahwi (33) p.p. 2. ja 3. nimetatud dokumentide weel pantimise tunnistuse ja omanduse dokumendi.

§ 35. Laenu andmisel nõuab pank laenuajalt wõlakohustuse, milles tähendatud laenu tingimused ja laenuaja kohustused laenu tasumiseni.

§ 36. Kui laen antakse käesolewa põhikirja § 21. p. 2. alusel, nõuab pank eelmises paragrahwis tähendatud wõlakohustuse täiendamist weel erikohustustega, et tööd, mille tegemiseks laen lubatud, lõpule wiidaks, koha peal asuwad hooned korras hoitakse ja majapidamist korralikult juhitakse nii, et koha wäärtus ei wähenene.

Panga esitajatel on õigus igal ajal walwata, et kawatsetud tööd tehtaks wastawalt laenu saamisel esitatud plaanidele ning eelarwetele.

§ 37. Kui laenuaja peaks kõrvale kalduma oma peale mõtetud käesoleva põhikirja §§ 35. ja 36. ettenähtud kohustuste täitmisest, on pangal õigus antud laenu tagasi nõuda kas osalt või terveks. Kui laenuaja ei täida seda nõudmist ühe kuu jooksul, määrab pank panditud finniswara müügile enampakkumise teel.

§ 38. Panga poolt antud laen finnistatakse panditud finniswara peale käesoleva põhikirja §§ 35. ja 36. tähendatud võlakohustuste põhjal ja raigutatakse esimesele kohale põhikirja §§ 39.—41. ettenähtud korras.

§ 39. Kui panga kasuks finnistatava võla ees on eravõlajaldajate kasuks finnistatud võlgu, kutsub pank võlajaldajad lõpuarwet tegema kutselehtedega, või avaliku väljakutse korras. Lõpuarwet tegemisel arvatakse protsendid kas tegeliku maksupäevani, või kutselehes või kuulutuses tähendatud päevani, millele juurde arvatakse 10-päevaline tähtaeg ilnumiseks, kuna pärast seda lõpeb protsendi maksmine võlajaldajale. Samast ajast algab laenuaja protsendimaksmine pangale.

§ 40. Selmitajes paragrahvis (39.) tähendatud võlad kustutatakse ilma võlajaldajate nõusolekuta, vaatamata kas võla tasumise tähtaeg kätte jõudnud või mitte. Samuti tasub pank antud laenu arvel kõik nõudmised, millel eesõigus on panga laenu ees (Tšiviilkohutpid. sead. § 1890).

§ 41. Kui finnistusjakoostondadele ja notariaal-ametkõhtadele pank teatanud, et finniswarade peale finnistatud võlad tasutud, kustutavad nad vastavad võlad ja laadavad pangale ära kirjad jellekohastest otjustest.

§ 42. Võlgade ja muude nõudmistest tasumise järgijäänud laenuosast arval maha pank oma kasuks:

- 1) rahaministri poolt finnitatud taksi piirides tasu kulude katteks, mis finniswara hindamise, endiste finnistatud võlgade mahakustutamise ja uue võla finnistamise kui ka pantkirjade valmistamise läbi tekkinud, ja
- 2) kunni ½% laenuaja arvel realiseeritud pantkirjade summast.

Suhtumisel, kui laenuaamise palve tagasi liiki, jäävad tehtud kulud panga kanda.

§ 43. Laenuajale antakse laenu waba ülejääk pärast käesoleva põhikirja §§ 39., 40. ja 42. tähendatud mahaarvamisi, kui laenu paluti käesoleva põhikirja § 21. p. 1. ettenähtud korras. Panga juhatuse võib kätte anda laenu ülejääki ka neile maaomanikkudele, kes palusid laenu § 21. p. 2. ettenähtud korras, kui panditud finniswarade peal ei laju riigi kasuks finnistatud võlgu. Käesoleva põhikirja § 25. tähendatud laenuajajatele määratud laenud jäävad pantkirjades pank hoiule ja antakse laenuajajatele terveks või osa-

kaupa sedamööda, kuidas tehtud või tehtavad tööd tõstavad finniswara väärtust.

§ 44. Laenuaja võib tähendada, misjulguse tähtajaga ta laenu soovib. Pank võib asjaolusid filmas pidades laenu lubamisel määrata ka lühema tähtaja.

§ 45. Laenu lõpuliku tasumiseni võib pangale panditud finniswara ainult panga loaga jaotada või tükkeldada, kusjuures pangale õigus jääb nõuda laenu täit või osalist tasumist enne tähtaega.

§ 46. Pangale panditud finniswara üleminekul teise isiku kätte kantakse uue omaniku nimele kõik finniswara peal lajuvad võlad ja kohustused panga vastu. Kui finniswara üleminek ei sünni pärandamise teel, võib panditud finniswara finnistusraamatutes uue omaniku nimele üle kanda ainult panga igafordisel loal, milleks tulevad tasuda kõik möödunud tähtaegadel tasumatajäänud maksud, ka need, mille tasumiseks pank andnud endisele omanikule mõnejuugused joodustused.

§ 47. Laenuajajad, kes soovivad enne tähtaega oma laenuvõlga vähendada või terveks tasuda, võivad seda igal ajal teha sularahas või samaprotsendilistes panga pantkirjades, milles laen anti. Osaline laenu tasumine peab siindima kümnetes kroonides.

§ 48. Laenu tähtaega ei või muuta enne viit aastat pärast laenu andmist. Osalaenu võib anda käesoleva põhikirja § 21. p. 2. ettenähtud tarviduste rahuldamiseks ainult tingimusel, et see lijalae finnistatakse esimesele kohale esialgse panga laenu järgi.

IV. Tähtajaliste maksude tasumine.

§ 49. Laenuprotsendi, võla kustutusprotsendi ja panga ülalpidamise kuludeks mõetava protsendi määrad finnitab rahaministri ettepanekul Wabariigi Valitsus. Maksud tasutakse iga poolaasta eest ette tähtaegadel, mis määrab rahaminister kokkuleppel põllutöoministriga, ja arvatakse algwõla pealt, kusjuures esimese tähtaja laenuprotsendid arvatakse laenu väljaandmise päevast, kuna teised protsendid mõetakse terve poolaasta eest.

§ 50. Tähtaegadel tasumata jäänud maksud, mille tasumine pikendatud pole, loetakse võlaks, mille pealt arvatakse wiivitusraha 1% kuus, lugedes poolitud kuud terveks.

§ 51. Panga juhatusel on õigus laenuaja jellekohasel palvel wiljaikalduse, rahe, tulekahju, karjataudide ning teiste loodusjõuliste õnnetuste korral wiivitustrahwi nõudmist ära jätta ja ühe aasta maksude tasumise tähtaega pikendada kolme aastani. Sarnasel korral võtab pank laenuajajalt 6% aastas pikendatud maksusumma pealt.

§ 52. Kui maksuvõlg ei ole tasutud ühe aasta jooksul pärast tähtaega (§ 49) ja selle tasumiseks

käesolewa põhikirja § 51. ettenähtud korras kergendust pole antud, määrab pank panditud finniswara müügilise enampakkumise teel.

§ 53. Kui laenuaja kirjalikult teatab, et ta loobub panditud finniswara õigustest, võib pank selle finniswara otsekohe müügilise määrata enampakkumise teel või enampakkumiseteta panga omanduseks jätta, kui finniswara peal ei lasu kolmandate isikute kasuks finnistatud võlgu või nõudmisi.

V. Laenuude sissenõudmine.

§ 54. Käesolewa põhikirja §§ 31., 37. ja 52. ettenähtud juhtumistel toimetab pank finniswarade müügi enampakkumise teel administratiivkorras alljärgnemat määruste järgi.

§ 55. Tähtaja fättejõudmisel, mil panditud finniswara käesolewas põhikirjas ettenähtud põhjustel enampakkumise teel müügilise tuleb, teeb pank otsekohe müügi avalikult välja kuulutada.

§ 56. Selmes paragrahvis (55.) nimetatud otsekohe teatab pank tähtitud kirjas väljastustega laenuajale tema poolt ülesantud aadressil, või kui see pangale teadmata, siis finniswara asukoha järgi. Teatelehe mittefättejaamine ei katkesta edaspidist müügi korraldust.

§ 57. Mitte enne kaht nädalat pärast teatelehe väljaminekut jaadab pank panditud finniswarade enampakkumise kuulutused, milles tähendatud müügi aeg ja koht ning teistkordse pakkumise aeg ja koht, kui esimene enampakkumine ei peaks andma tagajärgi, põllutöoministeriumile, kohalikele wallawalitsusele, samuti naabruses asuwatele wallawalitsustele, rahukohtunikule ja politseiwaliitsusele jelles maakonnas, kus müüdam finniswara asub, ja lähemate maakondade politseiwaliitsustele. Need kuulutused tulewad välja panna nähtawasse kohta. Peale selle kuulutatakse müügi „Riigi Teatajas“ ja kui müüdam finniswara hinnatud väärtus ulatub üle 5.000 krooni, siis veel kahes enamloetawas ajalehes.

Põlisel tarwitamisel või kasutamisel olemate või tagasiõstu ferwituudiga koormatud finniswarade müügilisemääramisest teatatakse finniswara ja ferwituudi omanikule.

§ 58. Enampakkumine teostatakse mitte warem kui kaks kuud pärast kuulutamist.

§ 59. Kui laenuaja kõrwale kaldub müügilisemääratud finniswara juhtes nende kohustuste täitmisest, mis ta wõlakohustuse põhjal oma peale wõttis (§ 37), jääb pangale õigus oma hoole alla wõtta selle finniswara majapidamist kunni müügin.

§ 60. Müügi teostamise aeg kowadel ja sügijel määratakse panga nõuogou poolt.

§ 61. Kui panditud finniswara enampakkumise kuulutamise ja muud müügilise seotud kulud kantakse laenuaja arwele.

§ 62. Ostuwõlaga koormamata panditud finniswara enampakkumine algab tema peal lasuwa pangawõla summast, millele juurde arwatakse müügi päewani möödunud tähtaegade maksud, nende wiivitusraha, müügi ja laenuaja arwel tehtud kulud, samuti ka awalikkude maksude wõlad ja teised eesõigustatud nõudmised. Riigi kasuks finnistatud wõlgadega koormatud finniswarade enampakkumisel lisatakse veel juurde nende wõlgade tajumata osad ühes wõlgnewate maksudega ja wiivitusrahaga, kuna põlises tarwitamiseks ja kasutamiseks antud maade juhtes peale eelnimetatud summade veel juurde lisatakse põlise rendi määramisel aluseks wõdetud maakoha hind ja rendiwõlg rendiaasta lõpuni ühes wiivitusrahaga.

§ 63. Laenuajal on õigus ära tasuda enne pakkumise algust ja, kui see tagajärjeta jäi, siis enne teistkordse pakkumise algust wõlgnewad maksud ühes wiivitusrahaga ja peale selle panga poolt tema arwel tehtud kulud ning seega warandust müügit wabastada. Tähendatud õigust ei ole isikute, kelle finniswara enampakkumise teel müügilise määrati käesolewa põhikirja § 37. põhjal.

§ 64. Finniswara määratakse müügilise kõigi päraltolemistega, nagu metja, wiljapuuadade ja hoonetega.

§ 65. Panditud finniswara müügi puhul kantakse otsekohe finniswara peal lasuwa pangalaenu tajumata osa, samuti ka riigi kasuks finnistatud wõlad.

Märkus. Kui finniswara müüakse wäljamaalasele, on wiimane kohustatud täiesti tasuma 2 nädala jooksul niihästi panga laenu, kui ka riigi kasuks finnistatud wõlad.

§ 66. Pangale panditud finniswara enampakkumisel, selle peale waatamata, kelle nõudmisel müügi toimetatakse, tuleb „Tsiwiilkohtupid. sead.“ § 1871. (1914. a. wäljaanne) niiwisi käsitada, et pakkumine ei wõi algada wähemast summast, kui kokku välja teewad finniswara peal lasuwad panga ja riigi kasuks finnistatud wõlad, põlises tarwitamiseks ja kasutamiseks antud maa hinnatud väärtus ja rendi wõlg ühes möödunud tähtaegade maksudega ja wiivitusrahaga, samuti ka panga poolt wõlgniku arwel tehtud kulud, awalikud maksud ja muud panga wõla juhtes eesõigustatud nõudmised.

§ 67. Enampakkumisest ei lubata osa wõtta isikuid, kelle õigused lepingusse astumiseks piiratud, samuti ka panga ja ta osakondade ametnikud ja teenijad.

§ 68. Pakkumised on juuõnalised, kuid nendest osa wõtta võib ka finnistesse ümbrikkudesse paigutatud kirjalikkude awalduste esitamisega. Sgalt pakkumisest osawõtjalt nõutakse kautsjoniks jisse 10% summast, millest algab pakkumine.

§ 69. Enampakkumist toimetab erikomisjon, kes koosneb panga juhatuse esimehe või tema abi eesistumisel kahest panga nõukogu liikmest nõukogu määramisel. Enampakkumise kinnitab panga nõukogu. Kui asutused või isikud, kellel on seaduslik eesõigus enampakkumisel müüda kinnisvara omandamiseks, seda eesõigust tarvitavad, läheb kinnisvara enampakkumisel saavutatud hinnaga nende omanduseks.

§ 70. Kui esimene pakkumine ei anna tagajärgi, kas pakkujate puudumisel, või selle tõttu, et osavõtjatest isikutest keegi summale, millest pakkumine algas, juurde ei liisanud, määratakse teistkordne pakkumine.

§ 71. Panga poolt müüdü kinnisvara antakse ostjale üle selles seisukorras, nagu ta müügi ajal oli.

§ 72. Kui teistkordne pakkumine ei anna tagajärgi, läheb müüdü kinnisvara panga omanduseks, kusjuures riigile ostueesõigus jääb nende maade suhtes, mis riigimaade põliseks tarvitamiseks ja omanduseks andmise seaduse põhjal põliseks tarvitamiseks või omanduseks antud. Ostueesõiguse kasutamise korral tasub riik pangale viimase poolt tehtud kulud ja kõik nende maade peal panga kasuks lasuvad võlad.

§ 73. Laenude jätkeandmise korra, samuti ka pangale käesoleva põhikirja § 59. korras ülevõetud kinnisvarade valitsemise korra ühikajalised määrused kinnitab Wabariigi Valitsus rahaministri ettepanekul.

VI. Panga maatagavara ja selle likvideerimine.

§ 74. Panga maatagavara tekib kinnisvaradeft, mis läinud tema omanduseks tagajärgedeta jäänud enampakkumistel ja mille tagasiostmisest riik loobunud või mida pank omandab laenujaajatele viimaste loobumisel omandusõigustest käesoleva põhikirja § 53. ettenähtud korras.

§ 75. Panga omanduseks läinud kinnisvarade pealt kustutatakse maha kõik eriseaduste põhjal nende peal lasuvad kitsendused, välja arvatud kolmandate isikute kasuks kinnistatud serwitutid.

§ 76. Põllumajanduse huvides ja oma maatagavara edufama likvideerimise otstarbel on pangal õigus tema päralt olevaid maid tükel-dada, hoonetega varustada ja nendel mitmesuguseid maaparandustööd ette võtta.

§ 77. Panga kohuseks on tarvitada kõiki võimalikke abinõusid oma maatagavara edufamaks likvideerimiseks. Kõigi kinnisvarade üle, mis kolme aasta jooksul pärast panga omanduseks saamist müüdü pole, esitab rahaminister Wabariigi Valitsusele ühikajalise aruande, ära näidates, misjaguste asjaolude tõttu võimatu oli nende kinnisvarade müük.

§ 78. Panga päralt olevate maade ostjateks ei või olla panga ja tema osakondade ametnikud

ja teenijad ega ka isikud, kellel õigus ei ole lepinguid sõlmida ja kohustusi oma peale võtta.

§ 79. Kõik lepingu sõlmimise ja kinnistamise kulud kannab ostja.

§ 80. Pank võib üle kanda ostja nimele esimeses järjekorras panga laenu tasumata osa ja peale selle riigi kasuks kinnistatud võlad. Panga laenu tasumata osa ülekandmise ajemel võib pank ostjale välja anda uut laenu, kuid mitte üle 40% kinnisvara osi summa. Antavast laenust arvatakse maha endise laenu tasumata osa.

§ 81. Müügist saadud summaft kaetakse eestfätt kinnisvara peal lasuvad panga võlad, siis riigi kasuks kinnistatud võlad ja põliseks tarvitamiseks antud maa hinnatud väärtus, kuna waba ülejääk müügisummaft kantakse panga tulude arvele.

§ 82. Kui riigi kasuks kinnistatud võlgadega koormatud kinnisvara müügi puhul nimetatud võlgu ei kanta üle ostja nimele ja ainult osalt kaetakse, siis loetakse tasumata osa kustunuks, millest teatatakse riigikassale.

VII. Panga juhtimine.

§ 83. Panka juhib juhatus ja nõukogu.

§ 84. Panga juhatus koosneb esimehest, tema abist ja tarvilikust arvust liikmetest. Need ametnikud määrab ametisse Wabariigi Valitsus, kusjuures esimees ja pool osa liikmetest määratakse kandidaatidest, keda ette paneb rahaminister kokkuleppel põllutöömistriga, ja abi ning pool osa liikmetest kandidaatidest, keda ette paneb nõukogu rahaministri kaudu.

Panga juhatus määratakse ametisse kolmeks aastaks.

§ 85. Panga juhatuse võimkonda kuulub:

- 1) pandiskpakutud kinnisvarade hindamiste kinnitamine;
- 2) niihästi esialgsete kui ka lisalaenude lubamine ja laenu tähtaegade määramine;
- 3) laenu tähtaegade muutmine;
- 4) otjustamine nende kinnisvarade panga omanduseks vastuvõtmise üle, millest laenujaajad loobunud;
- 5) panga maa-alade kavatsatavate maa-mõõdu- ja maaparandustööde plaanide ja nende teostamise eelarvete kinnitamine panga üldises eelarves ettenähtud summade piires, samuti ka nende maa-alade likvideerimisavade kokkuseadmine ja osakondade poolt kokkuseatud kavade (§ 99 p. 5.) läbivaatamine;
- 6) panga maa-alade majapidamise eelarvete kinnitamine;
- 7) panga maa-alade müümine sellekohaste juhatuskirjade põhjal;
- 8) maksude korraliku jätsetulefu järele walvamine;

- 9) laenujaajatelt laenu täielikult või osaliselt jätendamise otjustamine;
- 10) laenujaajatele kergenduse lubamine maksude suhtes;
- 11) enampakkumise teel müügilile määratud finniswarade nimetirja finnitamine;
- 12) kulude tegemine krediitide ümberpaigutamise õigusega eelarwes ettenähtud paragrahvide piires;
- 13) panga põhikapitaali arvel panga pantkirjade omandamine;
- 14) panga nimel aktide ja lepingute tegemine ja panga asjade ajamiseks wõlutuste wäljaandmine, ja
- 15) eelarwete, aastaaruande ja juhatuskirjade kokkuseadmine.

§ 86. Asjad otjustatakse juhatuses liht hääletenamusega. Esimehel on õigus täitmata jätta otjused, millega ta nõus ei ole, ja esitada need rahaministrile otjustamiseks.

§ 87. Esimehe ülesandeks on:

- 1) walwata, et korralikult toimetataks panga, ta osakondade ja esituste asjaajamine ja arwepidamine, et kõrwale ei kaldutaks põhikirjast ja juhatuskirjadest ja et korralikult alal hoitaks panga kassa ja warandused;
- 2) panga ametnikkude ja teenijate ametisemääramine ja wabastamine, ja
- 3) ametnikkudele ülesandeks teha rewisjone toimetada ja ametnikke komandeerida panga asjus eriülesannete täitmiseks.

§ 88. Panga juhatuses esimehe haiguse korral või äraolekul täidab esimehe kohuseid tema abi; esimehe abi haiguse korral või äraolekul määrab rahaminister temale asemikuks juhatuses liikme.

§ 89. Panga nõukogu koosseis: Wabariigi Walitsuse poolt määratud põllutöoministeeriumi, rahaministeeriumi, kohtuministeeriumi ja Eesti panga esitajast, neljast liikmest, keda Wabariigi Walitsus määrab põllumajandusliikude kutse- ja põllumajandusliikude ühistegeliste organisatsioonide poolt esitatud kandidaatidest ning neljast liikmest, keda walivad laenujaajate esitajad. Laenujaajate esitajad walitakse Wabariigi Walitsuse poolt wäljaantud erimääruste järgi. Senni kui laenujaajate esitajate poolt neli liiget walimata, võib panga nõukogu esimehe kaks aasta jooksul kahesja liikmest töötada. Nõukogu esimehe walib nõukogu ja finnitab Wabariigi Walitsus. Nõukogu walitakse ja määratakse ametisse kolmeks aastaks. Nõukogu koosseisest wõiwad osa wõtta sõnadõigusega panga juhatuses liikmed ja riigikontrolöör või tema esitaja.

W ä r k u s. Kui käesolewa põhikirja

§ 104. tähendatud laenuid ja ostuwõlad ulatuvad kogusummas üle 200 miljoni marga, täiendatakse panga nõukogu kaks liikme wõrra wastawate laenujaajate ja wõlgnikkude walimisel; langeb eelnimetatud laenuid

ja ostuwõlgade kogusumma alla 200 miljoni marga, siis ühe liikme wõrra.

§ 90. Panga nõukogu wõimkonda kuulub:

- 1) panga põhikirja muutmise ja täiendamise kawade läbiarutamine;
- 2) juhatuses poolt kokkuseatud juhatuskirjade läbiwaatamine ja finnitamine;
- 3) eelarwete läbiwaatamine;
- 4) aastaaruande läbiwaatamine;
- 5) krediitide ümberpaigutamise otjustamine eelarwes ettenähtud peatükkide piires;
- 6) panga osakondade awamise ja sulgumise otjustamine, samuti nende tegewuspiirkonna määramine;
- 7) panga pantkirjade wäljaandmise kawade läbiwaatamine;
- 8) nende pantkirjade loosimine ja kustutamine;
- 9) kaks liikme walimine finniswarade enampakkumiste toimetamiseks;
- 10) müügilile määratud finniswarade enampakkumise aja määramine;
- 11) enampakkumiste finnitamine;
- 12) panga maa-alade liiwideerimiskawade finnitamine;
- 13) lootujeta wõlgade mahakustutamine;
- 14) ettepanekute kaalumine panga tegewuse või ta liikmete operatsioonide ajutise katkestamise ja laenu normide wähenemise asjus;
- 15) panga ja ta kohalikkude esituste tarwidustes majade omandamise ja ehitamise asjus Wabariigi Walitsusele finnitamiseks esitatud ettepanekute läbiwaatamine, ja
- 16) üldine järewalwe, et kõrwale ei kaldutaks panga põhikirjast ja juhatuskirjadest ja et panga wäärtusi korralikult hoitaks; järewalwet võib nõukogu teostada ka selleks walitud nõukogu liikmete kaudu.

§ 91. Nõukogus arutamisele määratud küsimused esitab juhatuses esimees. Wiimane esitab ka põhikirjas ettenähtud korradel nõukogu otjused rahaministrile, kes need ette kannab Wabariigi Walitsusele lõpulikuks otjustamiseks.

§ 92. Nõukogu kutsub kokku panga juhatus-tarwidust mööda, kuid mitte harwem kui kord iga kolme kuu tagant.

§ 93. Nõukogu on otjususwõimne, kui koos vähemalt pooled liikmed. Asjad otjustatakse nõukogus liht hääletenamusega. Kui juhatus nõus ei ole wastumõetud otjusega, esitatakse lahkarvamisi tekitaw küsimus rahaministrile otjustamiseks.

§ 94. Nõukogu liikmetele pank palka ei maksa. Koosseisest otjastumise eest antakse neile panga summadest taju rahaministri poolt finnitatud määralt. Samal wiisil määratakse päewa- ja sõidurahad wäljaspool Tallinnat elawatele nõukogu liikmetele.

VIII. Panga ehitused kohtadel.

§ 95. Operatsioonide toimetamiseks kohtadel komandeeritakse vajadust mööda tarvilik arv panga ametnikke.

§ 96. Selmise paragrahvi (95.) põhjal komandeeritud ametnikud saavad päevarahade asemel eritaju panga nõukogu poolt määratud normide piires.

§ 97. Kui panga operatsioonid sel määral arenemad, et nende läbiviimiseks ei jätku komandeeritud ehitajatest, võib asutada panga osakondi vastavates maakondades.

§ 98. Juhatusel poolt kokkuseatud ja nõukogu poolt heakskiidetud kohapealsete ehitajate tegewus-tava finnitab rahaminister.

§ 99. Panga osakonna võimkonda kuulub:

- 1) laenusoovijatel avalduste vastuvõtmine ja nende läbivaatamine;
- 2) hindamiste toimetamine ja nende tulemuste esitamine panga juhatusel;
- 3) panga juhatuse poolt lubatud laenude andmine;
- 4) panga maade majapidamise juhtimine osakonna tegewuspiirkonnas;
- 5) panga maa-aladel ettevõetavate maaparandustööde ja panga maade liivideerimise kavad kokkuseadmine, samuti ka panga juhatuse poolt lubatud maaparandus- ja maamöödutööde täitmise järele valvamine;
- 6) järevalve, et korralikult taotatakse laenude maksud ja et laenuaajad täpselt täidaksid oma peale võetud kohustused, ja
- 7) panga juhatuse korralduste täitmine panga nimel tehtavate aktide ja sõlmitavate lepingute asjus, samuti muude ülesannete täitmine, mis osakonna peale pannakse panga juhatuse ja ta esimehe korraldusel.

§ 100. Panga osakonna juhatajal on kohuseks:

- 1) täidesaataja ja korraldava võimu teostamine osakonna hooleks usaldatud asjus;
- 2) osakonna rahajummade liikumise ja korrahoidmise järele valvamine;
- 3) korraliku asjaajamise, arvepidamise, põhikirja ja juhatuskirjade, samuti panga juhatuse ja tema esimehe korralduste täpselt täitmise järele valvamine, ja
- 4) tööjaotamine osakonna ametnikkude vahel, ametnikkude komandeerimine hindamiste toimetamiseks, maade ülevaatamiseks ja muude osakonna hooleks usaldatud asjade korraldamiseks.

IX. Panga ametnikud.

§ 101. Panga ametite liigid ja vastavad palgad määrab Wabariigi Walitus rahaministri ettepaneful.

Panga ametnikkude arv ühikute liikide järgi määratakse panga eelarwe korras.

Märkus. Palk maksetakse ametnikkudele panga summadest.

§ 102. Peale palga võivad ametnikud saada liitaju panga puhaskasust rahaministri ettepaneful Wabariigi Walituse poolt finnitatud määral.

§ 103. Panga juhatuse liikmed, samuti kõik teised panga ametnikud loetakse riigiteenistuses olevateks ja nendel on kõik õigused ja kohustused, mis teistelgi riigiametnikkudel.

X. Riiklikkude põllumajandusliikude laenude ja ostuvõlgade osakond.

§ 104. Maaseaduse § 27. ettenähtud maauendusega ja tarvitamisega seotud rahaliste operatsioonide jaoks asutatakse panga juures osakond, mille ülesandeks on:

- 1) põllutöministeeriumi korraldusel antud laenude ja riigimaa pidajatele müüdüd hoonete, metsa ja inventaari ostuvõlgade korraldamine;
- 2) põllutöministeeriumi poolt „Riigimaade põliseks tarvitamiseks ja omanduseks andmise seaduse“ põhjal tarvitamiseks või omanduseks antud maakohtade peale sõlmitud lepingute põhjal ostuvõlgade ja põlise rendi maksude jissenõudmine ning lepingute täitmise järelevalve;
- 3) sellekohaste eriseaduste ja määruste põhjal põllumajandusliikude sihtlaenude andmine Riigikogu poolt selleks määratud krediitidest ja sellekohaste fondide ning kapitaalide summadest, ja
- 4) muude maauendusega ja tarvitamisega seotud rahaliste operatsioonide toimetamine, mis sellekohaste seaduste ja määrustega osakonna peale pannakse.

§ 105. Pank ei vastuta vastavate eriseaduste ja määruste põhjal antud või edaspidi osakonna poolt antavate laenude eest.

Käesoleva põhikirja § 104. põhjal väljaantud laenude ja ostuvõlgade alal tekkivad võimalikud kahjud kaetakse osakonna kasutada olevatest fondidest ja kapitaalidest.

§ 106. Üldised juhtnõõrid oma tegewuse alal saab osakond panga juhatusest ja nõukogult, kuiwõrd see teisiti ette nähtud ei ole vastavates seadustes ja nende põhjal antud määrustes.

§ 107. Osakonna juhatajaks on üks panga juhatuse liikmetest, kuna osakonna ametnikud määratakse käesolevas põhikirjas ettenähtud üldises korras.

§ 108. Osakonna arvepidamine ja aruandmine juunib lahus panga arvepidamisest ja aruandmisest rahaministri poolt kokkuleppel põllutöministri ja riigikontrolööriga finnitatud määruste põhjal.

§ 109. Põllumajandusliffude laenude ja ostu- võlgade (§ 104. p. 1.) põllutööministeeriumilt panga korraldusse üleviimise aja ja korra, samuti osakonna kaudu antavate põllumajandusliffude sihtlaenude andmise alguse määravad kokkuleppel rahaminister ja põllutööminister.

§ 110. Antud laenude, ostuvõlgade ja põlise rendi jissenõudmist toimetab osakond võlakohustuste ja lepingute põhjal, filmas pidades vastavaid seadusi ja määrusi.

§ 111. Kinnistamata laenuid võib panga juhatus laenuajaate palvel panga laenudega ühe- jugustel alustel teatud tähtaegade peale ära jao- tada ka enne viit aastat (§ 48), arvates ejalgsje laenu väljaandmise ajast.

§ 112. Osakonna ülalpidamise kulude katteks arvatakse ta sissetulekuteft iga aasta maha:

- 1) 1% antud laenude algvõla pealt ja 1% — hoonete, metsja ning inventaari ostuvõlgade tasumata osade pealt;
- 2) 0,25% riigimaade ostu algvõla pealt;
- 3) 0,25% summast, mis jaadakse põlise rendi kapitaliseerimisest nelja protsendiga, ja
- 4) kummi 1% teiste maauendusega ja tarvi- tamisega seotud rahaliste operatsioonide pealt.

§ 113. Kui osakonna ülalpidamiseks kulub vähem eelmises paragrahvis (112.) tähendatud summade kogusummast, võib illejääki, pärast käes-

oleva põhikirja § 102. ettenähtud ametnikkude-lifa- taju mahaarvamist, tarvitada rahaministri loaga eelarve korras muude kulude katteks või tagava- rafapitaali arvele üle kanda.

§ 114. Kui „Riigimaade põliseks tarvitami- seks ja omanduseks andmise seaduse“ alusel kasuta- tavad finniswarad panga omanduseks jäävad, ta- ssub pank osakonnale nende finniswarade peale riigi kasuks finnistatud laenude ja võlgade tähtajali- jed maksud ja vastavalt ka rendi maksud kummi finniswarade likvideerimiseni.

§ 115. Panga põhikapitaali täiendamiseks (§ 6. p. 1.) arvatakse 10% summast, mis osakond sisse nõuab aruande aasta jooksvul käesoleva põhi- kirja § 104. p.p. 1., 2. ja 3. ettenähtud laenude ja ostuvõlgade tähtajaliste maksude näol laenuajaaja- telt. Kui sel kombel kogutud summa ulatub 100 miljoni margani, lõpetatakse edaspidine mahaar- vamine.

XI. Panga tegemise alustamine.

§ 116. Wabariigi Walitsusel on õigus anda tarwilikke määrusi käesoleva põhikirja elluviimi- seks ja panga tegemise alustamiseks.

Mgkirjale alla kirjutatud

Riigikogu abiesimees M. Juhkam.

Abisekretäär L. Raudkapp.

II.

Wabariigi Walitsuse otsus 12. märtsist 1926 a.

Viisaprotokoll teedenimestiku täiendamise kohta, mis juurde lisatud Gesti ja Läti wahelisele kok- kuleppele piiriäärjel maaribal asuwate teede ühise tarvitamise kohta („R. T.“ nr. 58 — 1924 a.), kinnitatakse.

Riigivanema aset. Einbund.

Walitsminister A. Piip.

Riigisekretär R. Terras.

Viisaprotokoll, kokkuseatud Gesti-Läti wahelisel pii- riäärjel maaribal asuwate teede ühise tarvitamise kohta käiwa kokkuleppe juures olewa teedenimes- tikku täiendamise üle.

Gesti Wabariigi Walitsus ja Läti Wabariigi Walitsus, soovides ühtewiisi fergendada, niipalju kui võimalik, piiriäärse maariba elanikkudele üle- käimist Gesti-Läti piirist, on kokkuleppinud täien- dada Riias 2. aprillil 1924 a. Gesti ja Läti wahel sõlmitud kokkuleppe juurde kuuluwa piiriäärjel maaribal ühiseks tarvitamiseks antud teede nimes- tikku järgmiste allnimetatud teedega, vastavalt 2. aprillil 1924 a. kokkuleppe punkt esimehele.

Protocole additionnel complétant la liste des routes annexée à l'Accord entre l'Esthonie et la Lettonie relatif à l'usage commun des routes situées dans la zone limitrophe.

Le Gouvernement de la République d'Es- thonie et le Gouvernement de la Lettonie également désireux de faciliter dans toute la mesure du possible le passage de la fron- tière estho-lettonne aux habitants de la zone limitrophe sont convenus de compléter la liste des routes annexée à l'Accord relatif à l'usage commun des routes de la zone limi- trophe, conclu entre l'Esthonie et la Lettonie le 2 avril 1924 à Riga, conformément à l'ar- ticle 1 de cet Accord, par les routes ci-des- sous dénommées.

Nimetatud kookuleppe liisa nr. 1, §. o. teede nimestik mis Eesti poolt antakse Läti piiriäärse maariba elanikkudele tarvitamiseks, täiendatakse järgmistele teedega:

1. Heinastest (Läti) Nepstu (Eesti) talu kaudu Põdramurdi (Läti) taluni.
2. Tauste talust Kolbergi metsa kaudu Rana taluni.
3. Osolini talust (Spiku w. Läti) Lemba (Kalinin) talu kaudu (Eesti) Mõisaküla alevini.
4. Weiksi (Purgali) talust (Spiku w. Läti) Purkla ja Rukuli (Eesti) kaudu piirini raudtee liini läheduses.
5. Auli talust (Läti) Kirbla talu kaudu (Eesti) Kirbla jaamani (Läti).
6. Braksi talust (Arakste w. Läti) Arakste-Kirbla transiit teele Veski (Laatre wesiwesi) läheduses.
7. Napsjase talust (Terneja w. Läti) Kirbla-Arakste transiit teele.
8. Braksi talust (Läti) Solwaku (Eesti) talu kaudu Ruhja-Laatre teeni.
9. Kopreni talust (Summuli w. Läti) Gramõisa (Eesti) ja Lawiini talu kaudu piirini Kopreni ja Snuse heinamaade läheduses.
10. Weska talust (Uue-Roosa w. Läti) Sintfigi poolmõisa kaudu (Eesti) Lode heinamaale.
11. Weska talust Perajärwe (Mirka) talu kaudu Oppe aleviksse.
12. Wiitumi talust (Uue-Roosa wallas) Eesti Kalikauri kaudu Läti Kalikauri taluni.

Liisa nr. 2, §. o. teede nimestik mis Läti poolt Eesti piiriäärse maariba elanikkudele kasutada antakse, täiendatakse järgmistele teedega:

1. Holdre mõisast (Eesti) Hargmäe kaudu Pedeli (Läti).

L'Annexe No. 1 de l'Accord susmentionné, c'est à dire la liste des routes mises par l'Esthonie à la disposition des habitants de la zone limitrophe lettone, sera complétée par les routes suivantes:

1. Route passant d'Ainazi (Lettonie) par la ferme de Nepstu (Esthonie) à la ferme de Petramurdi (Lettonie).
2. Route passant par la forêt de Skulbergi de la ferme de Tausta à la ferme de Kambi.
3. De la ferme de Ozolin (commune d'Ipiki Lettonie) par la ferme de Lemba (Kalinin) au bourg Mõiseküla (Esthonie).
4. De la ferme de Veiksi (Purgali, commune d'Ipiki, Lettonie) par les fermes de Purklavi et de Rukuli (Esthonie) jusqu'à la frontière d'Etat près du passage du chemin de fer.
5. De la ferme d'Auli (Lettonie) par la ferme de Kirbeli (Esthonie) à la station de Kirbeli (Lettonie).
6. De la ferme de Braksi (commune d'Arakste, Lettonie) à la route de transit d'Arakste-Kirbeli près du moulin de Veski.
7. De la ferme de Napsi (commune de Terneja, Lettonie) à la route de transit d'Arakste-Kirbeli.
8. De la ferme Braksi (Lettonie) par la ferme Zolpak (Esthonie) à la route de Rujiena-Laatre.
9. De la ferme de Kopren (commune d'Omuli, Lettonie) par la propriété Era (Esthonie) et la ferme Lavina à la frontière près des prairies Kopreni et Inus.
10. De la ferme Veska (commune Jaun-Roze, Lettonie) par la propriété de Hincing (Esthonie) à la prairie de Lode.
11. De la ferme Veska par la ferme Peraierve (Mirka) au bourg d'Ope.
12. De la ferme Vitums (commune de Jaun-Roze) par le Nalakauri (Esthonie) à la ferme de Kalakauri (Lettonie).

L'annexe No. 2, c'est à dire la liste des routes mises par la Lettonie à la disposition des habitants de la zone limitrophe esthonienne, sera complétée par les routes suivantes.

1. De la propriété de Holdre (Esthonie) par Hargmäe à Pedeli (Lettonie).

2. Mõniste afundusest, üle Valk-Mõniste kitsarööpalise raudtee (umbes 2 km, Mõniste jaamast Walga poole) Riivafi (Cesti) kõrtsi kaudu Tahewa-Koivalinna teele (Räti).
3. Tee Ikla (Cesti) ja Heinaste (Räti) läbi-laske punktide lasipuude vahelt Treimatsi (Räti) talu „Märksoni“ (Räti) maja kaudu Raudsepa taluni.
4. Valk-Võru maanteelt — Tooki (Stooki) furnuaiale.

Selle tõendusüks on allakirjutajad käesoleva protokolliga kokkuseadnud, mis esitatakse mõlema lepinguosalise valitsusele kinnitamiseks ja astub jõusse 1. aprillil 1926 a.

Tehtud kahes eksemplaaris ja allakirjutatud Tallinnas, 3. märtsil 1926 a.

N. Piip.

J. Seskis.

2. De la colonie de Mõniste par l'auberge de Liivak (Esthonie) à la route de Tahewa-Koivalinna (Lettonie) traversant la ligne de chemin de fer à voie étroite (de Valk à Mõniste) approximativement à deux kilomètres de la station de Mõniste.
3. Route passant entre les points de passage de Ikla (Esthonie) et de Heinaste (Lettonie) par la maison Märkson (Lettonie) de la ferme de Raudsepp (Lettonie) à la ferme de Raudsepp.
4. De la route Valk-Võru jusqu'au cimetière de Tooki (Stooki).

En foi de quoi les soussignés ont arrêté le présent protocole qui sera soumis à la confirmation des Gouvernement des deux Parties Contractantes et entrera en vigueur le 1 avril 1926.

Fait en double exemplaire et signé à Tallinn le 3 mars 1926.

A. Piip.

J. Seskis.

Määrus loomarohtude valmistuse ja müügi kohta.

Wälja antud S. E. 13. kõite — arstiseaduse — §§ 378, 386 ja 398—407 põhjal, vastu võetud terwishoiu nõukogu koosolekul 14. märtsil 1926 a. ja kinnitatud töö-hoolekandeministri poolt 18. märtsil 1926 a.

§ 1. Kõik loomarohtud, näiteks mitmesugused loomapulbrid ja teised segud ja ühendused, mis loomarohtude nime all koduloomade arstimiseks ilma loomakarsti täheta valmistatakse ja müüakse, on valmistusele ja müügile lubatud ainult siis, kui loomaterwishoiu peavalitsus need rohud on heaks kiitnud ja terwishoiu peavalitsus nende valmistuseks ja müügiks loa annud.

§ 2. Loasaamiseks tuleb igast juurel viisil müügi jaoks valmistusele määratud veterinaär-farmatšiidiliseid preparaadid 4 proomi niisugusel kujul terwishoiu peavalitsuse apteegi-jaoskonnale esitada, nagu saadus müügile määratud, ühes täpsete koosseisjuandmetega ja müügihindadega.

§ 3. Esitatud proovid uuritakse valmistaja kulul Tartu ülikooli arstirohtude proovimise instituudis, kusjuures proovimise hinnaks iga preparaadi pealt võetakse 1000 mk., „Riigi Teatajas“ nr. 37/38 — 1925 a. terwishoiu peavalitsuse poolt teada antud proovimise hindade kohaselt.

§ 4. Proovitud ja lubatud loomarohtudest antakse „Riigi Teatajas“ teada täheendusega, kust rohi on müügile lubatud.

§ 5. Sgasugune refleam loomarohtude kohta tuleb esitada arstiseaduse § 23 kohaselt loomaterwishoiu peavalitsusele läbiwaatamiseks, kes ka loomarohtude pealkirjad ja tarvitamise õpetused kindlaks määrab.

§ 6. Loomarohtude ehk veterinaär-farmatšiidiliste preparaatide juurel viisil valmistuseks võivad luba saada ainult apteegid ja farmatšiidiliste liitrohtude laboratooriumid.

§ 7. Apteekidel on õigus, müügi jaoks ainult omaist apteegist, valmistada neid loomarohtusid, mille eeskirjad on loomaterwishoiu nõukogu poolt kinnitatud ja ametlikult maksma pandud, mispärast nendel apteekritel, kes soovivad oma apteegis loomarohtusid detailmüügi jaoks valmistada, tuleb ühe kuu jooksul terwishoiu peavalitsuse apteegi-jaoskonnale kaudu tarvituseleolevate loomarohtude valmistuseeskirjad ja pealkirjad läbiwaatamiseks laata.

Terwishoiu peavalitsuse juhataja

dr. Mõttus.

Loomaterwishoiu peavalitsuse juhataja

N. Urras.

Apteegi-jaoskonnale juhataja K. Wallner.

Teedeministeeriumi määrus raudteejaamade ni- mestiku muutmise kohta.

(M l u s : II. r. j. § 3, Sead. fogu XII köide I jagu.)

Raudraevetariifi nr. 24 IV jaos („R. L.“ nr. 103/104 — 1925 a.) laiaroopalise raudtee jaamade kaugustabelis näidatud „Kärtna“ jaam lageda avatuks wagunjaadetustena weetavate kaupade vastuvõtmiseks ja väljaandmiseks mittetariifijaamana.

Käesolev määrus hakkab maksma 1. aprillist 1926 a.

Tallinnas, 24. märtil 1926 a. Nr. 4529²⁵.

Teedeminister O. U m b e r g.

Riigiraudteede ülem W. R e i n o f.

III.

Nimetused.

Siseministeeriumis:

Politsei wanem assistent Albert W a s s i l — Järska jaoskonna politseikomissariiks P e t s e r i m a a l, arwates 20. weebuarist 1926 a.

Politilise politsei osakonna sekretäri k. t. R o m a n P a w i a n — politsei wanemaks assistendiks, arwates 20. weebuarist 1926 a.

Politsei peawalitsuse wanem kantseleiametnik Johannes E l l i p — politsei assistendi kohuste täitjaks, arwates 20. weebuarist 1926 a.

Politsei peawalitsuse asjaajaja Wladimir P e l d e r — välispolitsei osakonna sekretäri kohuste täitjaks, arwates 20. weebuarist 1926 a.

Endine Kuresaare jaoskonna politseikomissar Aleksander W ä l i — Kuresaare jaoskonna II raiooni konstaabliks, arwates 20. weebuarist 1926 a.

Rezerw wan. allohwitser Aleksander W e l l i g — Kõrgeaare raiooni konstaabli kohuste täitjaks Läänemaal, arwates 1. märtsist 1926 a.

Ümberpaigutused.

Siseministeeriumis:

Tallinna-Harju abiprefekt Woldemar S o l m — jama prefektuuri komisariiks, arwates 20. weebuarist 1926 a.

Tartu-Walga abiprefekt Peeter R r a a w — P e t s e r i jaoskonna politseikomissariiks, arwates 20. weebuarist 1926 a.

Rakvere-Paide abiprefekt Iwan T i l l i n g — Paide jaoskonna politseikomissariiks abiprefekti digustega, arwates 20. weebuarist 1926 a.

Lääne-Saare abiprefekt Saaremaal August R u r g — Kuresaare jaoskonna politseikomissariiks abiprefekti digustega, arwates 20. weebuarist 1926 a.

Walga linna jaoskonna politseikomissari k. t. Johannes G n a d e n t e i c h — Walga jaoskonna politseikomissari kohuste täitjaks, arwates 20. weebuarist 1926 a.

Järva-Jaani jaoskonna politseikomissar M i t h e l L e m b i t — Lääne jaoskonna politsei abikomissariiks, arwates 20. weebuarist 1926 a.

1. jaoskonna politseikomissar Walga maakonnas Karl L õ h m u s — Walga jaoskonna politsei abikomissariiks, arwates 20. weebuarist 1926 a.

Drijaare jaosk. politseikomissar Saaremaal W a s s i l i S u u d l a — jama jaoskonna abikomissariiks, arwates 20. weebuarist 1926 a.

Lääne-Saare prefektuuri arweametniku k. t. Johann L a i u k s — Kuresaare jaoskonna politseikomissari sekretäri kohuste täitjaks, arwates 20. weebuarist 1926 a.

Tallinna termishoiu jaoskonna konstaabel Karl S i i r a k — 5. jaoskonna konstaabliks Tallinnas, arwates 20. weebuarist 1926 a.

Tallinna termishoiu jaoskonna konstaabel Otto J o s u a — Ellamaa raiooni konstaabliks Harjumaal, arwates 20. weebuarist 1926 a.

Ametist wabastused.

Siseministeeriumis:

Politseiajastuste koossejude wähendamise pärast wabastatakse ametist:

Tartu-Walga abiprefekt Jaan U n t, termishoiu politseikomissar Tallinnas, Johannes M i i k m a n n, Paide jaoskonna politseikomissar Oskar L e d d e r, Kuresaare jaoskonna politseikomissar Aleksander W ä l i, 1. jaoskonna politseikomissar Wõrumaal August S u i t, Narwa-Jõesuu jaoskonna politseikomissar August N u u d e, sekretär Arnold J u n g m a n n Tallinna-Harju prefektuurist, sekretär Johannes R r a j s Tartu-Walga prefektuurist, sekretär August R u k u Tartu-Walga prefektuurist, kõi arwates 20. weebuarist 1926 a.

5. jaoskonna konstaabel Tallinnas Wladimir T a n g wabastatakse ametist oma palvel, arwates 10. weebuarist 1926 a.

Wetise II raiooni konstaabel Läänemaal Gustaw J u u l m a n wabastatakse ametist oma palvel, arwates 21. weebuarist 1926 a.

Ellamaa raiooni konstaabel Harjumaal W a s s i l i K o r n i e n k o wabastatakse ametist oma palvel, arwates 15. weebuarist 1926 a.

Alawere raiooni konstaabli kohuste täitja Harjumaal Walter R r ö n w a l k wabastatakse ametist oma palvel, arwates 1. märtsist 1926 a.

Seli raiooni konstaabel Pärnumaal Hans M e t t wabastatakse ametist oma palvel, arwates 15. weebuarist 1926 a.

Tallinna 6. jaoskonna politsei abikomissar Arnold R e i n d o r f wabastatakse ametist oma palvel, arwates 11. weebuarist 1926 a.